

**Блок дисциплін для підготовки магістра спеціальності 8.010103
“Педагогіка і методика середньої освіти. Фізична культура”**

№ п/п	Дисципліна	Прізвище, ім'я по батькові викладача
1.	Цивільна оборона	доц. Бабюк А.В.
2.	Педагогіка і психологія вищої школи	проф. Іванчук М.Г.
3.	Соціальна педагогіка	проф. Пенішкевич Д.І.
4.	Порівняльна педагогіка	доц. Бигар Г.П.
5.	Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах	доц. Тимчук Л.І.
6.	Теорія і методика спортивних тренувань у вищій школі	ст. викл. Мосейчук Ю.Ю.
7.	Менеджмент туризму	доц. Євстратов П.І.
8.	Методика викладання валеології у вищій школі	проф. Мардар Г.І.
9.	Методика викладання фізичної культури у вищій школі	ст. викл. Ячнюк Ю.Б.
10.	Наукові основи рекреаційного туризму	доц. Євстратов П.І.
11.	Інтелектуальна власність	
12.	Управління навчально-виховним процесом у ВНЗ	доц. Федірчик Т.Д.
13.	Вища освіта і Болонський процес	проф. Руснак І.С.
14.	Охорона раці в системі освіти	доц. Гнесь Н.О.

ЦИВІЛЬНА ОБОРОНА

Шифр дисципліни 8.010103/01/M1

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 54; на тиждень – 2 год.; (л/практ.).

Кредитів – 2.

Мета курсу: теоретична й практична підготовка студентів з питань організації захисту працюючих у народному господарстві; вивчення шляхів і способів підвищення організації і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації аварій, катастроф, наслідків стихійних лих і в осередках ураження, пов'язаних з дією зброї масового ураження.

Компетенції: після завершення курсу «Цивільна оборона» студент повинен:

знати: характеристику осередків ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу; способи і засоби захисту населення від вражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих і сучасної зброї масового ураження; порядок дій сил ЦО і населення в умовах надзвичайних обставин; призначення і порядок роботи з приладами радіаційної і хімічної розвідки, дозиметричного контролю; методика прогнозування можливої радіаційної, хімічної (бактеріологічної), біологічної обстановки, яка може виникнути внаслідок стихійного лиха та аварії; основні стійкості роботи галузей сільського і лісового господарства в НС; основи організації і здійснення заходів щодо надання допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення при виникненні НС.

вміти: практично здійснювати заходи захисту населення від наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха і застосування сучасної зброї масового ураження; оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку й обстановку, яка може виникнути в результаті стихійного лиха та аварії; керувати підготовкою формувань і проведенням рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах н/т відповідно до майбутньої спеціальності.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Загальні питання

НЕ 1.1. Цивільний захист (ЦЗ) в сучасних умовах. Роль і місце цивільного захисту у державній системі безпеки захисту населення відповідно до Закону про цивільний захист України від 1993 та 1999 років та закону України „Про правові засади цивільного захисту населення ” від 2004 р. Організаційна структура єдиної державної системи цивільного захисту. Основні заходи ЦЗ. Режим функціонування ЄДСЦЗ (єдиної державної системи цивільного захисту). Основні положення міжнародного права.

НЕ 1.2. Надзвичайні ситуації мирного і воєнного часів та їх вплив на життєдіяльність людей. Надзвичайні ситуації мирного часу та характеристика осередків ураження. Характеристика осередків ураження, що виникають при застосуванні зброї масового ураження: ядерний осередок; хімічний осередок; бактеріологічний осередок.

НЕ 1.3. Оцінка обстановки у надзвичайних ситуаціях. Основні поняття і визначення щодо оцінки радіаційної, хімічної, інженерної, пожежної обстановки. Методика оцінки радіаційної і хімічної обстановки при аваріях і катастрофах на радіаційно і хімічно небезпечних об'єктах та при застосуванні сучасних засобів ураження. Методи виявлення і вимірювання іонізуючого випромінювання. Розв'язування типових ситуаційних задач при оцінці обстановки. Прилади радіаційної та хімічної розвідки і дозиметричного контролю.

НЕ 1.4. Захист населення в надзвичайних ситуаціях. Основні принципи і способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Захисні споруди цивільної оборони і вимоги, які пред'являються до них. Засоби індивідуального захисту населення. Евакуаційні заходи. Спеціальна обробка.

ЗМ 2. Профільна підготовка

НЕ 2.1. Організація навчання населення з цивільного захисту, методика проведення занять з цивільного захисту. Основи навчання з ЦЗ; види навчань; основні напрямки і методи підготовки. Система навчання. Особливості занять з різними категоріями. Підготовка робочих, службовців, студентів, учнів та населення з ЦЗ. Підготовка керівного і управлінського складу з ЦЗ. Планування і організація навчання з ЦЗ на об'єктах.

НЕ 2.2. Організація і проведення заходів щодо надання допомоги потерпілим та життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях.

Створення, завдання та функції аварійно-рятувальної служби. Основи рятувальних і невідкладних аварійно-відновлювальних робіт. Проведення рятувальних і невідкладних аварійно-відновлювальних робіт. Перша медична допомога в осередках ядерного, хімічного, біологічного ураження. Медичне, матеріальне та технічне забезпечення формувань ЦО.

НЕ 2.3. Дії викладачів і учнів у надзвичайних ситуаціях. Дії населення в умовах стихійного лиха; режим захисту населення в умовах радіоактивного забруднення; захист дітей від ЗМУ.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Закон України "Про правові засади цивільного захисту", № 1859 - IV, 24 червня 2004.
2. Воробйов О.О., Романів Л.В. Цивільний захист. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2008. – 152 с.
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: підручник. - 2-ге вид., перероблене і доповнене. - К.: Знання - Прес, 2003. - 455 с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Бабюк Анатолій Васильович – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 2 год., практичні – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік у дев'ятому семестрі.

ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M2

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 108; на тиждень – 2 год.; (л).

Кредитів – 4.

Мета курсу: ознайомлення студента, як майбутнього викладача, з психолого-педагогічними особливостями навчально-виховного процесу у вищій школі, озброєння його сучасними психолого-педагогічними технологіями, методами організації творчого пошуку майбутнього фахівця; засобами виховання та розвитку особистості; теоретична підготовка студентів до професійно-педагогічної та науково-педагогічної діяльності у вищій школі, формування інтересу і готовності до самостійного пізнання проблем дидактики, теорії та методики професійної освіти, сучасних тенденцій розвитку освіти та інтеграційних процесів у ній шляхом опанування засад загальної методології педагогічного знання та методики психолого-педагогічної діагностики; удосконалення практичних навичок та вмінь студентів щодо реалізації методик психолого-педагогічної діагностики, розширення їх особистісного професійного досвіду організації безперервної самоосвітньої діяльності та науково-дослідної роботи в умовах сучасного педагогічного процесу вищої школи, її інтеграції в Європейський освітній простір.

Компетенції: після завершення курсу «Педагогіка та психологія вищої школи» студент повинен:

знати: специфіку педагогіки та психології вищої школи як науки та галузі професійної діяльності; понятійно-категоріальний апарат інтегрованого навчального курсу; принципи, методи, форми організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності у ВНЗ; сучасний стан і перспективи розвитку системи вищої освіти в Україні; специфіку застосування новітніх технологій навчання у вищій школі; особливості управлінської діяльності у ВНЗ; психологічні закономірності психолого-педагогічних умов ефективності організації процесу навчання і виховання у вищій школі; психолого-педагогічні

основи діяльності основних підрозділів вищого навчального закладу; форми та методи організації навчально-виховної роботи у вищій школі України в контексті вимог Європейського освітнього простору, основні методи профорієнтації студентів; психолого-педагогічний зміст навчальної та пізнавальної діяльності студентів, методи і форми активізації самостійного наукового пошуку студентів; психолого-педагогічні характеристики педагогічної майстерності викладача; вікові особливості студентського віку, основні компоненти структури особистості студента, його ціннісно-мотиваційну систему, будову та закономірності формування і прояву Я-концепції студента; особистісні якості викладача ВНЗ і професійні вимоги до нього.

вміти: проектувати елементи навчального процесу, зокрема навчальну програму, лекцію, тести тощо та оцінювати якість навчального процесу; організувати навчальну діяльність студентів, активізувати їх самостійну роботу та наукову творчість; готувати, організувати й проводити на високому рівні лекції, практичні та семінарські заняття, застосовувати сучасні освітні технології, добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності, керувати процесом особистісного розвитку студентів, стимулювати самостійну роботу студентів; забезпечувати управління ВНЗ; використовувати педагогічний досвід зарубіжних вищих навчальних закладів; організувати виховну роботу зі студентами; здійснювати саморозвиток, самоосвіту, самовиховання, самоорганізацію; аналізувати сучасний стан і головні тенденції розвитку освіти в Україні і за рубежом, шляхи інтеграції системи вітчизняної освіти в європейську і світову освітню систему.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Теоретичні основи педагогіки вищої школи

НЕ 1.1. Педагогіка вищої школи як наука. Предмет педагогіки вищої школи. Основні категорії педагогіки вищої школи. Місце педагогіки вищої школи в системі педагогічних наук. Зв'язок педагогіки вищої школи з іншими науками. Основи наукового педагогічного дослідження. Методологія і принципи організації наукового дослідження. Логіка педагогічного дослідження. Методи наукового педагогічного дослідження.

НЕ 1.2. Система вищої освіти в Україні. Структура вищої освіти в Україні. Освітні та освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти. Документи про вищу освіту. Рівні акредитації та типи вищих навчальних закладів. Принципи побудови системи вищої освіти в Україні. Перспективи розвитку вищої освіти України в рамках Болонського процесу. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України. Управління вищою освітою в Україні.

ЗМ 2. Педагогічний процес у вищій школі

НЕ 2.1. Теоретичні основи процесу навчання у вищій школі. Сутність і структура процесу навчання у вищій школі. Основні ланки процесу навчання та їх характеристика. Функції навчання. Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Закономірності дидактики вищої школи. Характеристика принципів дидактики вищої школи. Структура діяльності суб'єктів навчального процесу.

НЕ 2.2. Зміст освіти у вищій школі та способи його реалізації. Зміст освіти у вищій школі. Поняття про зміст освіти у вищій школі. Характеристика навчальних планів, програм і підручників для вищої школи. Методи і засоби навчання у вищій школі. Особливості використання загальних методів навчання у вищій школі. Характеристика методів навчання за Ю.К.Бабанським. Засоби навчання у вищій школі.

НЕ 2.3. Форми організації навчання у вищій школі. Характеристика основних форм організації навчання у вищій школі. Лекції, їх види, методика підготовки і проведення. Семінарські заняття, їх види, методика підготовки і проведення. Лабораторні та практичні заняття, методика їх підготовки і проведення. Факультативи, спецкурси та спецсемінари, методика їх підготовки і проведення. Самостійна робота студентів. Навчальна і виробнича практика у професійній підготовці фахівців.

НЕ 2.4. Сучасні технології навчання у вищій школі. Поняття про педагогічні технології. Проблемне навчання у вищій школі. Використання ділових та рольових ігор у навчальному процесі ВНЗ. Кредитно-модульна (рейтингова) система навчання у вищій школі. Інформаційні технології навчання у ВНЗ.

НЕ 2.5. Контроль і оцінювання знань, умінь та навичок студентів. Функції контролю знань, умінь і навичок студентів. Вимоги до організації контролю. Види контролю. Міжсесійний контроль. Підсумковий контроль. Методи контролю. Усний контроль. Письмовий контроль. Тестовий контроль. Програмований контроль. Практична перевірка. Методи самоконтролю і самооцінки. Форми контролю знань, умінь і навичок студентів. Індивідуальна перевірка успішності студентів. Фронтальна перевірка. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Об'єкти оцінювання. Критерії і норми оцінювання успішності студентів. Рейтингова система оцінювання знань.

НЕ 2.6. Виховна робота зі студентською молоддю. Суть процесу виховання. Поняття процесу виховання. Основні завдання виховання студентської молоді. Етапи процесу виховання. Закономірності і принципи виховання. Основні напрями змісту виховання студентської молоді. Моральне виховання студентів. Правове виховання студентів. Екологічне виховання студентів. Естетичне виховання студентів. Фізичне виховання студентів. Шляхи реалізації змісту виховання студентів. Форми виховної роботи у ВНЗ. Методика виховної роботи куратора в академічній групі.

ЗМ 3. Управління вищою школою

НЕ 3.1. Управління навчально-виховним процесом вищого навчального закладу. Вищий навчальний заклад. Структура вищого навчального закладу та планування його діяльності. Управління навчально-виховним процесом у ВНЗ. Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах. Студентське самоврядування у ВНЗ.

ЗМ 4. Загальні засади психології вищої школи психологічна характеристика студентського віку

НЕ 4.1. Психологія вищої школи як наука: предмет, завдання та методи психологічних досліджень. Психологія вищої школи як галузь психологічної науки: предмет, завдання, зв'язок з іншими галузями психологічних знань. Принципи, методи та методики психологічних досліджень. Дослідницькі вміння викладача вищої школи. Виникнення психології вищої школи як нової галузі психологічних знань. Предмет, основні категорії та завдання психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психологічних знань. Принципи, класифікація методів, та методик психологічного дослідження.

НЕ 4.2. Загальна психологічна характеристика студентського віку та студентської групи. Психологічна характеристика студентського віку як періоду пізньої юності або ранньої дорослості. Суперечливості та кризи студентського віку. Типологічні особливості сучасних студентів. Вищий навчальний заклад - один із провідних факторів соціалізації особистості студента як фахівця (адаптація, індивідуалізація, інтеграція).

ЗМ 5. Психологічні засади організації процесу навчання і виховання у вищій школі та управління навчально-професійною діяльністю студентів

НЕ 5.1. Становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою у навчально-професійній діяльності. Навчально-професійна діяльність як провідна, її ознаки. Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку: професіоналізація пізнавальної сфери; формування мотиваційно-професійної спрямованості особистості; розвиток «Я-концепції» як показника професійного зростання; формування професійних здібностей. Фахова компетентність як показник психологічної готовності студента до професійної діяльності. Роль самовиховання в професійному зростанні студента.

НЕ 5.2. Психологічний аналіз учіння студентів. Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Організація самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів та розвиток їх творчого потенціалу як майбутніх фахівців. Психологічні передумови і показники

успішності студентів у навчально-професійній діяльності, причини неуспішності і шляхи їх усунення.

НЕ 5.3. Психологія виховання особистості студента як фахівця з вищою освітою.

Сучасні вимоги до особистості фахівця з вищою освітою та мета, зміст, завдання виховання студентів. Психологічні механізми формування якостей особистості та аналіз відповідних функцій виховання. Основні напрями реалізації виховних функцій у вищому навчальному закладі та їх характеристика.

НЕ 5.4. Психологічний аналіз функцій управління навчально-виховним процесом у вищій школі. Освіта як система, характерні для неї особливості. Необхідність і об'єктивні можливості управління системою освіти. Психологічний аналіз функцій педагогічного управління.

ЗМ 6. Психологія особистості та діяльності викладача ВНЗ

НЕ 6.1. Психологічна характеристика науково-педагогічної діяльності та особистості викладача вищої школи. Психологічний аналіз видів науково-педагогічної діяльності викладачів ВНЗ. Психолого-педагогічна структура діяльності викладача.

НЕ 6.2. Психологія педагогічної комунікативної взаємодії викладача зі студентами.

Психологічна характеристика педагогічної взаємодії. Педагогічне спілкування як форма контактної взаємодії. Труднощі та бар'єри в професійно-педагогічному спілкуванні викладачів і студентів. Діалогічне спілкування, його психологічна характеристика.

НЕ 6.3. Психологічний аналіз протиріч і конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та вирішення. Протиріччя і конфлікти в педагогічній взаємодії та засоби їх регулювання. Психологічні передумови запобігання та шляхи вирішення педагогічного конфлікту.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. - К.: центр. Навчальної літератури, 2003. – 316 с.
2. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 396 с.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
4. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник /За ред. З.Н.Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. – К.: «Академвидав», 2007. – 352 с.
6. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання. – К., 1993.
7. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К., 2005.
8. Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід (Дидактичний аспект). - Х.: Скорпіон, 2000. - 120 с.
9. Болюбаш Я.Я. Положення про організацію навчального процесу у вищому навчальному закладі. - К., 1996
10. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців. - Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2004. - 48 с.
11. Авдєєва І.М., Мельникова І.М. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи. – К., 2007. – 304 с.
12. Виховна робота зі студентською молоддю . Навч. посібник. – Одеса, 2006. – 288.
13. Виховна робота зі студентською молоддю. – Концепція виховної роботи. - Тернопіль, 2001.
14. Мороз В.Д. Сучасні проблеми управління вищою школою // Педагогіка і психологія. - 2002. - №3.
15. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи К.: 2000, – 313с.
16. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования М.: 2005. – 392 с.

17. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи (Практикум), – К.: 2008, – 333с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Іванчук Марія Георгіївна – професор.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 2 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* іспит у дев'ятому семестрі.

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Шифр дисципліни 8.010103/01/МЗ

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 81; на тиждень – 2 год.; (л/ сем.).

Кредитів – 3.

Мета курсу: забезпечити якісну підготовку студентів до педагогічної діяльності на основі оволодіння знаннями й уміннями в галузі соціальної педагогіки, безпосередньо пов'язаними з актуальними проблемами з освітянської практики, а також шляхом засвоєння студентами наукових фактів, соціально-педагогічної концепції та ідей, які дозволять їм не тільки пояснювати існуючі в житті проблеми, а й прогнозувати їх подальший розвиток.

Компетенції: після вивчення курсу «Соціальна педагогіка» студент повинен:

знати: теоретичні основи соціальної педагогіки як галузі гуманітарного знання, цілісно розуміти процес соціалізації та соціального виховання дитини; розкривати і обґрунтовувати провідні напрями і специфіку соціально-педагогічної діяльності;

уміти: оперувати основними методами та формами соціально-педагогічної діяльності з різними соціальними категоріями; уміти здійснювати послідовний системний аналіз реальної соціально-педагогічної практики; планувати, організовувати, здійснювати та контролювати реалізацію програмно-методичних комплексів соціально-педагогічної підтримки розвитку особистості, процесів її соціальної інтеграції.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Основи соціальної педагогіки

НЕ 1.1. Соціальна педагогіка як самостійна галузь педагогічного знання. Поняття соціальної педагогіки, її об'єкт і предмет. Основні категорії соціальної педагогіки. Місце соціальної педагогіки у системі наук про людину й суспільство. Соціальна педагогіка та соціальна робота. Завдання та функції соціальної педагогіки. Принципи, методи та форми соціально-педагогічної діяльності

НЕ 1.2. Розвиток особистості в соціумі. Поняття розвитку особистості. Вікові періоди в розвитку людини. Вплив спадковості на розвиток і формування особистості дитини. Середовище та його вплив на розвиток і формування особистості.

НЕ 1.3. Соціалізація як соціально-педагогічне явище. Поняття соціалізації. Основні концепції соціалізації особистості. Особливості й види соціалізації. Ступені й фази соціального становлення особистості. Фактори соціалізації особистості. Несприятливі умови соціалізації.

ЗМ 2. Основні напрями соціально-педагогічної діяльності

НЕ 2.1 Сім'я - провідний компонент системи соціального формування особистості. Зміст і напрями соціально-педагогічної діяльності з сім'єю. Місце та роль сім'ї в соціалізації особистості. Основні функції сім'ї. Соціальний статус сім'ї. Типологія сімей. Проблеми сучасної сім'ї. Типові помилки сімейного виховання. Зміст соціально-педагогічної допомоги сім'ї, її складові. Форми й методи взаємодії соціального педагога з сім'єю. Соціально-педагогічні служби сім'ї, їх функції та напрями діяльності.

НЕ 2.2. Соціальне сирітство як соціально-педагогічна проблема. Поняття про сирітство і соціальне сирітство, причини їх виникнення. Пріоритетні форми влаштування

дітей-сиріт: опіка і піклування, усиновлення. Державна система закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальні засади діяльності інтернатних закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Приймозна сім'я - форма родинного виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

НЕ 2.3. Дитяча безпритульність і бездоглядність як соціально-педагогічна проблема. Проблема дитячої бездоглядності й безпритульності. Класифікація неповнолітніх безпритульних. Система державних заходів щодо профілактики дитячої бездоглядності. Притулок для неповнолітніх як державний заклад соціального захисту безпритульних. Основні напрями роботи соціального педагога в притулку для неповнолітніх.

НЕ 2.4. Соціально-педагогічна діяльність у закладах освіти. Соціальні завдання школи в сучасних умовах. Соціально-педагогічна діяльність у структурі психологічної служби школи. Зміст діяльності соціального педагога навчального закладу.

НЕ 2.5. Соціально-педагогічний аспект проблеми обдарованості. Поняття обдарованості та її класифікація. Діагностика обдарованості особистості. Розвиток обдарованості. Навчально-виховні заклади для обдарованих дітей. Соціально-педагогічний захист обдарованих дітей.

НЕ 2.6. Соціально-педагогічна підтримка дітей з соціальними та фізичними вадами. Предмет і завдання віктимології. Поняття інвалідності, її причини та види. Класифікація дітей і молоді з особливими потребами. Основні напрями соціальної реабілітації осіб з обмеженими функціональними можливостями. Типи навчально-виховних закладів для осіб з обмеженими функціональними можливостями. Форми роботи соціального педагога з дітьми-інвалідами.

ЗМ 3. Соціально-педагогічний аспект проблеми девіантної поведінки дітей і підлітків

НЕ 3.1. Девіації як соціально-педагогічна проблема. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми девіантної поведінки. Девіантна поведінка як форма соціальної дезадаптації дітей і підлітків: психолого-педагогічний аспект. Підходи до класифікації девіантної поведінки. Види девіантної поведінки, їх характеристика. Зміст і специфіка попереджувальної діяльності соціального педагога. Профілактична робота соціального педагога з дітьми девіантної поведінки. Реабілітаційні соціально-педагогічні технології роботи з девіантними дітьми.

НЕ 3.2. Дитячий алкоголізм як соціально-педагогічна проблема. Проблема алкоголізму. Особливості дитячого алкоголізму. Причини й наслідки дитячого алкоголізму. Вікові періоди розвитку дитячого алкоголізму. Рівні спиртної залежності в дітей. Структура соціально-педагогічної діяльності з дітьми, схильними до вживання спиртного. Зміст соціально-педагогічної допомоги дітям, схильним до алкоголізму, на різних вікових етапах їх розвитку. Особливості соціально-педагогічної діяльності з різними віковими категоріями дітей, схильними до вживання спиртного.

НЕ 3.3. Наркоманія як форма вияву девіантної поведінки. Проблема наркоманії. Класифікація і типи наркотиків. Особливості підліткової наркоманії. Причини й наслідки підліткової наркоманії. Стадії розвитку підліткової наркоманії. Заходи попередження підліткової наркоманії.

НЕ 3.4. Злочинність неповнолітніх як соціально-педагогічна проблема. Проблема злочинності неповнолітніх, її причини. Нормативно-законодавча база в роботі з неповнолітніми правопорушниками. Типологія груп неповнолітніх правопорушників. Система спеціальних навчально-виховних закладів для неповнолітніх правопорушників. Соціальні та психолого-педагогічні особливості неповнолітнього підсудного. Структура і зміст індивідуальної профілактичної роботи з неповнолітніми правопорушниками. Рівні виховно-профілактичного впливу на особистість неповнолітнього правопорушника. Корекція і реабілітація протиправної поведінки неповнолітніх.

НЕ 3.5. Дитяча проституція - форма соціальної дезадаптації неповнолітніх. Проблема проституції і сексуальної експлуатації дітей. Особливості дитячої проституції.

Типологія проституції. Причини й наслідки дитячої проституції. Фактори, що стримують розвиток дитячої проституції.

Для вивчення курсу пропонуються наступні **джерела**:

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навчальний посібник.-К.: Центр навчальної літератури, 2008.-134 с.
2. Василькова Ю.В, Василькова Т.А. Социальная педагогика.- М.:Академия, 1999.-440с.
3. Євтух М., Сердюк О. Соціальна педагогіка: Підручник. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 232 с.
4. Єржабкова Б. Вибрані питання соціальної педагогіки. - Дрогобич: Вимір, 2003.-364 с.
5. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик С.А. Соціальна педагогіка / соціальна робота: Навчальний посібник. - К.: ІЗМН, 1997. – 392 с.
6. Мардахаев Л. Социальная педагогика: Учебник.-М.: Гардарики, 2005. - 269 с.
7. Міщик Л.І. Соціальна педагогіка. – Запоріжжя: ЗДУ, 1999.
8. Мудрик А.В. Социальная педагогика: Учебное пособие для студ.пед.вузов / Под ред. В.А.Сластенина. – М.: Академия, 1999.
9. Овчарова Р.В. Справочная книга социального педагога. -М.: Сфера, 2001. - 480 с.
10. Пальчевський С.С. Соціальна педагогіка: Навч.посібник.-К.:Кондор, 2005.-560с.
11. Пенішкевич О.І., Тимчук Л.І. Соціальна педагогіка: Модульна технологія вивчення навчального курсу. Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 398с.
12. Социальная педагогика: Курс лекций / Под ред. М.А.Галагузовой. – М.,2000.–416с.
13. Соціальна педагогіка. Навчальний посібник / За ред. А.Й.Капської.-К., 2000.

Читання курсу забезпечують викладачі: Пенішкевич Дарина Іванівна – професор.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 1 год. на тиждень, семінарські заняття – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* іспит у дев'ятому семестрі.

ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Шифр дисципліни 8.010103/01/М4

Курс – 5; **семестри** – 9.

Год. всього – 81; **на тиждень** – 2 год.; (л/ сем.).

Кредитів – 3.

Мета курсу: підвищення науково-педагогічного рівня майбутніх учителів, сприяння кращому розумінню особливостей розвитку національного, регіонального та глобального освітнього простору, з'ясування специфічних особливостей побудови, функціонування та розвитку національної освітньої системи порівняно з іншими, краще розуміння закономірностей педагогічного процесу, усвідомлення взаємопов'язаності сучасного світу, розширення загальнокультурного кругозору студентів.

Компетенції: після вивчення курсу «Порівняльна педагогіка» студент повинен:

знати: історію зародження і розвитку порівняльної педагогіки як науки; детермінованість освітніх процесів економічними, політичними, культурними та соціальними чинниками; закономірності та тенденції розвитку освітнього процесу у різних країнах, геополітичних регіонах та у світі в цілому; новітні тенденції розвитку системи безперервної освіти у провідних розвинених країнах світу та в Україні; інтеграційні процеси

в освітній сфері у Європейському регіоні та у глобальному вимірі; проблеми диференціації та стандартизації освіти у централізованих та децентралізованих освітніх системах; роль і місце вчителя в сучасному суспільстві і освітніх системах; проблеми виховання молоді в різних країнах світу на зламі тисячоліть.

вміти: аналізувати, порівнювати та зіставляти освітні явища та процеси, що відбуваються у різних країнах, геополітичних регіонах та у світі в цілому; аналізувати, співставляти теоретичні погляди на процеси і явища педагогічної практики різних народів, бачити та оцінювати тенденції їх розвитку; аналізувати офіційні документи, наукову літературу з проблем розвитку освіти (вітчизняної та зарубіжної) у галузі філософії освіти, історії освіти, соціології освіти, освітньої політики, теорії освіти та психології освіти; формулювати та висловлювати власну точку в усній та письмовій формі щодо закономірностей та тенденцій розвитку педагогічних явищ і процесів, що відбуваються у своїй країні, у європейському регіоні та у світі в цілому.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Основи порівняльної педагогіки

НЕ 1.1. Порівняльна педагогіка як наука і навчальна дисципліна. Предмет, завдання і значення порівняльної педагогіки як науки і навчальної дисципліни. Зародження і розвиток порівняльної педагогіки. Підходи до її періодизації Дж.Бірідея, В.Брікмана, С.Б.Робінсона, Д.Н.Уілсона, Б.Л.Вульфсона. Взаємозв'язок порівняльної педагогіки з іншими науками. Методологія і методи порівняльно-педагогічних досліджень у західній педагогіці. Порівняльно-педагогічні дослідження в сучасній Україні.

НЕ 1.2. Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в умовах глобалізації та створення єдиного світового освітнього простору. Сучасний світовий освітній простір. Глобалізація як головний чинник впливу на розвиток освіти в сучасних умовах. Проблеми економічної ефективності освіти. Якісні зміни у характері соціального замовлення на освіту. Діяльність ЮНЕСКО в інтеграції освіти. Провідні стратегії розвитку освіти у різних регіонах світу.

ЗМ 2. Розвиток освіти у провідних розвинутих країнах світу та в Україні

НЕ 2.1. Загальні тенденції структурного реформування освітніх систем у розвинутих країнах та в Україні. Безперервність освіти як основа реформування освітньої системи. Тенденції розвитку системи дошкільного виховання. Особливості реформаційних процесів на етапі початкового навчання. Середня освіта: сучасний стан та перспективи розвитку. Місце та роль приватних загальноосвітніх закладів у сучасних освітніх системах. Основні тенденції розвитку середньої і вищої професійної освіти. Особливості функціонування системи післядипломної освіти.

НЕ 2.2. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних розвинутих країнах світу та в Україні. Загальна характеристика протиріч та перспективи розвитку освітніх систем у сучасному світі. Розвиток освітньої системи в США. Особливості освітньої системи в Англії. Характеристика системи освіти в Німеччині. Еволюція освітньої системи у Франції. Розвиток системи освіти в Японії. Характеристика освітньої системи в Україні. Загальні тенденції реформування сучасних освітніх систем.

НЕ 2.3. Освіта в Україні: деякі підходи щодо трансформації у єдиний світовий освітній простір. Загальна характеристика концептуальних засад демократизації вітчизняної освіти. Державні стандарти як основа реформування освітньої системи в Україні. Глобальна освіта і українське шкільництво. Шляхи та проблеми входження освіти України в європейський і світовий освітній простір. Болонський процес: історія та сучасність.

НЕ 2.4. Шляхи диференціації та стандартизації освіти у провідних розвинутих країнах світу та в Україні. Диференціація як чинник вдосконалення національних систем освіти. Основні підходи до диференціації навчального процесу у США. Диференціація – одна із суттєвих ознак освітньої системи Великобританії. Особливості диференціації процесу навчання в школах ФРН. Диференціація – фундаментальний принцип перебудови змісту освіти у школах Франції. Внутрішня диференціація – визначальний фактор функціонування

середньої школи в Японії. Тенденції і напрямки диференціації навчального процесу в школах України. Стандартне в централізованих та децентралізованих освітніх системах. Сучасні моделі європейської школи.

НЕ. 2.5. Сучасні підходи до вирішення завдань підвищення ефективності педагогічного процесу. Гуманізація навчального процесу як шлях підвищення його ефективності Еволюція підходів до дослідження ефективності шкільництва. Основні проблеми сучасної освіти та шляхи їх розв'язання. Інформаційно-технологічний підхід до підвищення ефективності педагогічного процесу. Інновації в освіті Альтернативні навчальні заклади у ХХ ст.

НЕ 2.6. Особливості соціалізації особистості в сучасній школі. Система виховних цінностей у сучасному шкільництві. Виховна потужність освітньої системи як світова педагогічна проблема. Пріоритетні напрямки гуманного виховання молоді, їх відображення, у світовому педагогічному досвіді. Форми та методи соціалізації учнівської молоді в освітніх системах.

Для вивчення курсу пропонуються наступні **джерела:**

1. Алексевич Г.М. Система предметів за вибором //Рідна школа.-1992.-№2.
2. Алферов Ю.С. Совет Европы и образование //Педагогика.-1998.-№7.-С.101-111.
3. Беспалько В.П. Проблемы образовательных стандартов в США и России //Педагогика.-1995.-№1.
4. Боярчук Ю.В. Японская школа: проблемы и перспективы //Педагогика.-1996.-№3.-С.107-111.
5. Веселова В.В.Традиционные и новые ценности в системе образования США //Педагогика.-1996.-№2.- С.102-108.
6. Воскресенская Н.М. Великобритания: стратегические направления развития образования //Педагогика.-1996.-№4. –С.91- 98.
7. Вульфсон Б.Л. Сравнительная педагогика в системе современного научного знания //Педагогика.- 1998.-№2.-С.79-89.
8. Вульфсон Б.Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге ХХІ века.- М.: Изд-во УРАО, 1999. –208 с.
9. Громовий В. Глобальна освіта й українська школа // Шлях освіти.-1998.-№1.-С.13-20.
10. Дорнер М. Экологическое воспитание в Германии //Педагогика.-1997.-№5.-С.103-107.
11. Єгоров Г., Лавриченко Н. Тенденції розвитку порівняльної педагогіки за кордоном // Шлях освіти.-1999.-№1.- С.19-23.
12. Камінський Р. Релігійний компонент у концепціях морального виховання зарубіжної педагогіки // Світло, -1996.- №2. – С. 57-69..
13. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. Навчальний посібник. - К.: Центр “Магістр-S” Творчої спілки вчителів України, 1996. –256 с.
14. Павліченко О. Рада Європи і питання освіти //Шлях освіти.-1996.-№1. –С.33-35.
15. Пуховська Л. Розвиток теорії професійної підготовки вчителів у країнах Заходу //Шлях освіти.-1998.-№1.- С.20-25.
16. Реформы образования в современном мире: Глобальные и региональные тенденции.- М.,1995.-180 с.
17. Сбруева А.А. Порівняльна педагогіка. – Суми: Університетська книга, 2005. – 320 с.
18. Соколова М.А., Кузьмина Е.Н, Родионов М.Л. Сравнительная педагогика. - М.: Просвещение, 1978.- 192 с.
19. Состояние и развитие дистанционного образования в мире. Научно-аналитический доклад /Под общ. ред.В. И.Овсянникова.- М., 1997. – 44 с.
20. Сухомлинська О.В. Зарубіжний педагогічний досвід в Україні в 20-ті роки //Рідна школа.- 1992.-№2.
21. Сухомлинська О.В. Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні //Педагогіка і психологія.- №4.-1997.- С.109-125.

22. Тараненко І., Локшина О. Навчальний режим у школах країн Європейського співтовариства //Шлях освіти.-1996.-№1. – С.23-27.

Читання курсу забезпечують викладачі: Бигар Ганна Павлівна – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 1 год. на тиждень, семінарські заняття – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік у дев'ятому семестрі.

МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Шифр дисципліни 8.010103/01/М5

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 36; на тиждень – 1 год.; (л).

Кредитів – 1.

Мета курсу: забезпечити ґрунтовну й всебічну підготовку студентів до організації, здійснення і управління соціально-виховною роботою у навчальному закладі відповідно до основних орієнтирів сучасного виховання учнів 1-12 класів.

Компетенції: після вивчення курсу «Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах» студент повинен:

знати: теоретико-методологічні основи виховання дітей та учнівської молоді в сучасних умовах; інноваційний комплекс технологій оптимізації виховного процесу на різних освітніх рівнях; стратегії здійснення соціально-педагогічної експертизи стану виховання особистості в сучасному освітньому просторі; механізми розробки навчально-методичного супроводу становлення і розвитку виховних систем, програм виховання у дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних і позашкільних навчальних закладах, дитячих та молодіжних громадських організаціях і об'єднаннях;

вміти: здійснювати послідовний системний аналіз реальної практики виховання дітей та учнівської молоді; планувати, організовувати, здійснювати та контролювати реалізацію програмно-методичних комплексів психолого-педагогічної підтримки розвитку особистості, процесів її соціальної інтеграції.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Теорія і технології організації, здійснення та управління соціально-виховною роботою у сучасному навчальному закладі

НЕ 1.1. Основи теорії управління навчальним закладом. Загальні основи управління. Процес організації управління навчальним закладом. Поняття про соціальне виховання та соціально-виховний процес у навчальному закладі. Управління процесом виховання. Суб'єкти керівництва і управління соціально-виховною роботою у навчальному закладі. Основні напрями діяльності методиста з виховної роботи. Орієнтовні посадові обов'язки заступника директора школи з виховної роботи. Посадові обов'язки класного керівника. Вимоги до якостей особистості класного керівника. Основні функції класного керівника. Зміст роботи класного керівника. Зміст виховної роботи класного керівника.

НЕ 1.2. Планування соціально-виховної роботи в школі. Поняття планування виховної роботи, його призначення. Основні принципи планування виховної роботи. Види і структура планів. Алгоритми планування виховної роботи.

НЕ 1.3. Зміст та основні форми організації соціально-виховної роботи в школі. Основні орієнтири виховання учнів 1-12 класів. Вікові особливості змісту, форм та методів виховної діяльності в сучасній школі.

НЕ 1.4. Зміст, форми, методи та прийоми методичної роботи

Структура методичної роботи з педагогічним колективом школи. Критерії ефективності методичної роботи. Методичне об'єднання класних керівників. Планування роботи методичного об'єднання класних керівників.

НЕ 1.5. Аналіз і самоаналіз ефективності виховної роботи навчального закладу.

Критерії та показники оцінки стану та результативності виховної роботи навчального закладу. Аналіз і самоаналіз діяльності адміністративної та управлінської ланки (для директорів шкіл). Самоаналіз роботи за півріччя (рік) (для заступників директорів з виховної роботи). Самоаналіз результатів роботи психолога. Самоаналіз виховної роботи класного керівника.

ЗМ 2. Самостійна робота

Розробка програмно-методичного забезпечення соціально-виховної роботи у сучасній загальноосвітній школі.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. – Кн.. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади: Наук. видання. – К.: Либідь, 2003. – 280 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. – Кн.. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади: Наук. видання. – К.: Либідь, 2003. – 344 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості: Сходження до духовності: Наукове видання. – К.: Либідь, 2006. – 272 с.
4. Виховання моральності підростаючого покоління: Науково-метод. посіб. / К.І.Чорна, та ін.; За ред. К.І.Чорної. – К.: Богдана, 2005. – 288 с.
5. Дем'янюк Т.Д. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі: науково-методичний посібник. – Суми: ТОВ Видавництво „Антей”, 2006. – 384 с.
6. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб. – 2-е вид., доповн. і переробл. – К.: Вища школа, 2005. – 343 с.
7. Лянна Г.П., Говорун Т.В., Шкарпітько Н.О, Яременко Н.В. Формування гендерної культури школярів: Навчально-методичні матеріали з гендерного виховання. – Ірпінь, 2004. – 84с.
8. Оржеховська В.М., Габора Л.І.Збереження репродуктивного здоров'я неповнолітніх: Навч.-метод. посіб. – К.: Тов. «ХІК», 2004. – 124с.
9. Орієнтовний зміст виховання в національній школі: Методичні рекомендації / Кол. авт. за заг. ред. Є.І.Коваленко. – К.: ІЗМН, 1996. – 136 с.
10. Формування навичок здорового способу життя у дітей і підлітків (за проектом “Діалог): Навч.-метод. посіб. / О.В.Вінда, О.П.Коструб, І.Г.Сомова, Н.О.Березіна, М.М.Галябарник, С.В.Кириленко. – 3-тє вид., переробл. І доп. – К.: Вістка, 2006. – 304 с.
11. Яременко Н.В. Дозвіллезнавство: Навчальний посібник. – Фастів: Поліфаст, 2007. – 460с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Тимчук Людмила Іванівна – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік у дев'ятому семестрі.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА СПОРТИВНИХ ТРЕНУВАНЬ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шифр дисципліни 8.010103/01/М6

Курс – 5; **семестри** – 9.

Год. всього – 162; **на тиждень** – 3 год.; (л/практ.).

Кредитів – 5.

Мета курсу: сформувати цілісну систему знань з теорії і методики спортивного тренування та методики проведення навчально-тренувальних занять з різних видів спорту у позашкільних закладах і методики тестування учнів різного віку.

Компетенції: після вивчення курсу «Теорія і методика спортивних тренувань у вищій школі» студент повинен:

знати: суть мети і завдань, які повинні бути вирішені у процесі спортивного тренування; принципи підходи до досягнення мети і вирішення завдань; ефективні засоби вирішення завдань; методи спільної роботи тренера й учнів у процесі спортивного тренування; оптимальні форми побудови процесу спортивного тренування; закономірності управління процесом навчання і виховання фізичних якостей.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Основні поняття і напрямки удосконалення спортивного тренування

НЕ 1.1. Фактори, що визначають рівень спортивних досягнень, їхня структура і взаємозв'язок. Сторони підготовленості, що визначають рівень спортивних досягнень Технічна, тактична підготовленість, а також морально-вольова і спеціальна психічна підготовленість. Інтелектуальна та інтегральна підготовленість. Взаємозв'язок і взаємозумовленість сторін підготовленості. Структура змагальної діяльності і характеристика показників її ефективності Фактори, що обумовлюють рівень підготовленості спортсменів.

НЕ 1.2. Засоби, методи тренування, компоненти тренувального навантаження. Засоби та методи спортивного тренування. Компоненти тренувального навантаження, що визначають спрямованість і величину педагогічного впливу. Характер вправ. Інтенсивність роботи. Тривалість окремих вправ. Тривалість і характер інтервалів відпочинку. Кількість повторень вправ (тривалість роботи).

НЕ 1.3. Фізична підготовка в спортивному тренуванні. Швидкісна підготовка, Засоби й основні положення методики. Удосконалювання окремих компонентів швидкісних здібностей .Силова підготовка. Засоби й основні положення методики. Розвиток максимальної сили. Розвиток вибухової сили. Розвиток силової витривалості. Розвиток витривалості Засоби й основні положення методики. Розвиток загальної витривалості Розвиток спеціальної витривалості. Підвищення можливостей систем енергозабезпечення роботи. Підвищення економічності роботи й ефективності використання функціонального потенціалу. Удосконалювання стійкості і варіабельності рухових і вегетативних функцій.

ЗМ 2. Загальні основи побудови тренувального процесу

НЕ 2.1. Методика побудови занять і мікроциклів. Вихідні положення. Структура тренувальних занять. Динаміка функціональної активності в процесі тренувального заняття і його загальна структура. Навантаження в занятті. Спрямованість занять. Організація тренувального заняття. Структура тренувальних мікроциклів. Типи тренувальних мікроциклів. Вплив на організм спортсменів занять з різними по величині і спрямованості впливу навантаженнями. Сполучення в мікроциклі занять з різними по величині і спрямованості навантаженнями. Структура тренувальних мікроциклів при одноразових заняттях протягом дня. Структура тренувальних мікроциклів при двох і більш заняттях протягом дня.

НЕ 2.2. Методика побудови мезоциклів, тренувального процесу протягом року. Фази розвитку спортивної форми і особливості річного планування. Структура тренувальних мезоциклів. Типи тренувальних мезоциклів. Сполучення мікроциклів у мезоциклі.

НЕ 2.3. Методика побудови макроциклів у тренувальному процесі протягом року. Структура тренувальних макроциклів. Тренування в підготовчому періоді. Тренування в змагальному періоді. Тренування в перехідному періоді. Сумарний обсяг і співвідношення роботи різної спрямованості протягом року і макроциклу.

НЕ 2.4. Контроль у спортивному тренуванні. Види і зміст контролю. Вимоги до підбора методів і процедур, застосовуваних у процесі контролю. Оцінка швидкісних можливостей. Оцінка силових можливостей.

НЕ 2.5. Відбір і орієнтація спортсменів у процесі багаторічного тренування. Відбір і орієнтація на першому етапі багаторічного тренування. Відбір і орієнтація на другому і третьому етапі багаторічного тренування. Відбір і орієнтація на четвертому і п'ятому етапах багаторічного тренування.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Анохин П. К. Общая теория функциональных систем. - В кн.: Прогресс биологической и медицинской кибернетики. М. : Медицина, 1974.- С. 52-110.
2. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта. – Киев: Олимпийская литература, 2002. – 291 с.
3. Озодин Н. Г. Современная система спортивной тренировки.- М. : Физкультура и спорт, 1970.- 479 с.
4. Петровский В. В. Организация спортивной тренировки.- Киев : Здоров'я, 1978.- 96с.
5. Романенко В.А. Диагностика двигательных способностей. Учебное пособие, - Донецк: Изд-во ДонНУ, 2005, - 290 с.
6. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей школярів. «Олімпійська література», 2001. – 438 с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Мосейчук Юрій Юрійович - ст. викладач, Наконечний Ігор Юрійович – викладач.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 1 год. на тиждень, практичні заняття – 2 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* іспит у дев'ятому семестрі.

МЕНЕДЖМЕНТ ТУРИЗМУ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M7

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 108; на тиждень – 2 год.; (л/практ.).

Кредитів – 4.

Мета курсу: формування у студентів сучасних знань, нового мислення, компетентного розуміння проблем управління розвитком туризму в Україні.

Компетенції: після вивчення курсу «Менеджмент туризму» студент повинен:

знати: механізми, стратегії і тактики сучасної діяльності туристичної індустрії; формування творчого погляду на діючі механізми туристичної індустрії;

вміти: розробляти науково-обґрунтовані пропозиції щодо їх вдосконалення.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Туристична індустрія та її соціально-економічне значення

НЕ 1.1. Туризм як галузь національної економіки. Сучасний рівень розвитку туристичного комплексу України. Розміщення і регіональні відмінності розвитку туристичного комплексу України. Характеристика туристично-рекреаційних ресурсів.

НЕ 1.2. Історія організації туризму в Україні. Законодавче та правове забезпечення туристичної діяльності в Україні. Історія розвитку туризму в Україні. Прогнози розвитку українського туризму.

НЕ 1.3. Державне регулювання розвитку туризму в Україні. Загальні положення (визначення термінів). Права та обов'язки туристів. Державна політика та державне регулювання в галузі туризму. Організація економічної діяльності та фінансування галузі туризму. Організація та надання туристичних послуг. Порядок укладання договорів (контактів) туристичної діяльності, їх права та обов'язки.

НЕ 1.4. Види туристичних організацій. Міжнародні туристичні організації. Всесвітня туристична організація (ВТО). Міжнародна асоціація повітряного транспорту. Міжнародна організація цивільної асоціації. Регіональні туристичні організації (організація економічного співробітництва та розвитку ОЕСР, Азіатсько-Тихоокеанська туристична організація). Національні туристичні організації.

НЕ 1.5. Досвід організації туризму в зарубіжних країнах (Міжнародний туризм та його значення). Основні чинники, що лежать в основі розвитку міжнародного туризму. Класифікація витрат ВТО. Безпека туристів. Кадрове і наукове забезпечення туризму. Міжнародне співробітництво в галузі туризму.

ЗМ 2. Менеджмент в туризмі

НЕ 2.1. Функції та принципи менеджменту в туризмі. Сутність менеджменту. Завдання і цілі менеджменту. Функція планування. Функція організації. Функція мотивації в туризмі. Функція контролю в туризмі.

НЕ 2.2. Суть та зміст маркетингу в туризмі. Суть маркетингу в туризмі. Функції маркетингу. Основні принципи маркетингу. Категорії маркетингу. Сутність і структура маркетингового дослідження. Розробка програми маркетингу. Мотивація і поведінка споживачів. Попит та пропозиція в маркетингу. Конкуренція.

НЕ 2.3. Рекламно-інформаційна діяльність в туризмі. Функції внутрішньофірмової системи інформації. Реклама як засіб зв'язку між виробником і споживачем туристичних послуг. Організація рекламної діяльності. Основні напрямки підвищення ефективності рекламно-інформаційної діяльності.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Белінський П.І., Лук'янова Л.М., Мониліч М.І. Основи теорії менеджменту організацій (навчально-методичний посібник). – Чернівці, 1999. – 192 с.
2. Закон України “Про туризм” від 15.09.1995 р. №325/45 – ВР.
3. Гаврилишин І.П. Туризм в Україні: проблеми і перспективи. – К., 1994.
4. Державна програма розвитку туризму в Україні до 2010 року. – К., 2002.
5. Кабушкин Н.И. Менеджмент туризма: Учебное пособие. – 2-е изд, перед. – Мн.: Новое знание, 2001. – 432 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
7. Школа І.М. та ін. Менеджмент туристичної індустрії. Навчальний посібник / За ред. проф. І.М. Школи. – Чернівці, 2003. – 596 с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Євстратов Петро Ілліч – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 1 год. на тиждень, практичні заняття – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* іспит у дев'ятому семестрі.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВАЛЕОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M8

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 162; на тиждень – 3 год.; (л/практ.).

Кредитів – 5.

Мета курсу:

Компетенції: після вивчення курсу «Методика викладання валеології у вищій школі» студент повинен:

знати:

вміти:

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

Читання курсу забезпечують викладачі: Мардар Ганна Іванівна – професор.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 2 год. на тиждень, практичні заняття – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік в дев'ятому семестрі.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M9

Курс – 5; семестри – 9.

Год. всього – 108; на тиждень – 2 год.; (л/сем.).

Кредитів – 4.

Мета курсу:

Компетенції: після вивчення курсу «Методика викладання фізичної культури у вищій школі» студент повинен:

знати:

вміти:

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

Читання курсу забезпечують викладачі: Ячнюк Юрій Борисович – ст. викладач.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 1 год. на тиждень, семінарські заняття – 1 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії, складання опорних схем, конспектів.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік в дев'ятому семестрі.

НАУКОВІ ОСНОВИ РЕКРЕАЦІЙНОГО ТУРИЗМУ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M10

Курс – 5; семестри – 10.

Год. всього – 81; на тиждень – 4 год.; (л).

Кредитів – 3.

Мета курсу: формування загальних уявлень у студентів щодо факторів, які впливають на утворення рекреації, розвиток рекреації та ефективне використання рекреаційних ресурсів.

Компетенції: після вивчення курсу «Наукові основи рекреаційного туризму» студент повинен:

знати: особливості організації рекреаційного туризму, основні поняття “рекреація”, “дозвілля”, “рекреаційна діяльність”, “рекреаційна географія” та ін.;

вміти: розвивати логіку професійного мислення, яка дає можливість відповісти на питання: де відбувається рекреація (розміщення рекреаційних ресурсів), як організована рекреація, хто є організатором рекреації.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Основні поняття та складові рекреації

НЕ 1.1. Туризм і рекреації як фактор розширеного відтворення фізичних, інтелектуальних та емоційних сил людини. Фактори, які впливають на розвиток рекреації. Види рекреаційної діяльності за функціональним профілем. Класифікація туризму. Загальна модель відпочинку та гіпотеза перспективного відпочинку.

НЕ 1.2. Рекреаційно-туристична галузь як одна з найбільших галузей економіки України. Рекреаційний туризм на Україні. Перспективи рекреаційно-туристичної галузі на Україні.

НЕ 1.3. Характеристика туристично-рекреаційних ресурсів України. Рекреаційний (туристичний) вузол, рекреаційний регіон, рекреаційні центри. Територіальна організація рекреаційного комплексу України.

ЗМ 2. Характеристика рекреаційних районів світу

НЕ 2.1. Історія рекреаційного туризму в Україні. Основні заходи, що сприяли розвитку туризму в Україні. Використання туристичних ресурсів в Україні (історичний аспект). Розвиток рекреаційних ресурсів західних областей України. Основні центри міжнародного туризму. Заходи посилення регулювання розвитку туризму в Україні. Сільський туризм в Україні.

НЕ 2.2. Рекреаційне районування. Характеристика рекреаційних зон України та СНД. Визначення рекреаційного району та його характерні риси. Умови і чинники рекреаційного районування. Ознаки рекреаційних районів і методика їх вивчення. Таксономічні одиниці рекреаційного. Поняття про систему рекреаційних районів. Рекреаційні зони СНД.

НЕ 2.3. Особливості міжнародних рекреаційних потоків і характеристика рекреаційних регіонів закордонного світу. Загальна характеристика туристопотоків у розрізі рекреаційних регіонів світу. Характеристика рекреаційних регіонів Східної Європи. Характеристика рекреаційних регіонів Західної Європи. Характеристика рекреаційних регіонів Північної Америки.

Для вивчення курсу пропонуються наступні **джерела:**

1. Мацюка В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. – Л., 1997. – С. 14-151.
2. Лукьянова Л.Г., Цибух В.И. Рекреационные комплексы: учебное пособие / Под общ. ред. В.К. Федорченко. – К.: Вища школа, 2004. – 346 с.
3. Преображенский В.С., Кривошеев В.М. География рекреационных систем СССР. – М.: Наука, 1980.
4. Корецкий Л.М., Смаль И.В. Научно-методические аспекты экономики исследования территориально-рекреационных систем // Методические проблемы современной географии: Сб. науч. трудов. – К.: Наук. думка, 1993.
5. Кравцов В.С., Євдокименко В.К., Гобраль М.М., Копач М.В. Рекреаційна політика в карпатському регіоні: принципи формування, шляхи реалізації. – Чернівці: Прут, 1995.
6. Мироненко Н.С., Твердохлебов И.Т. Рекреационная география. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981.

7. Цибух В.І. Туризм в Україні на землі тисячоліть // 6 континентів. – 2000. – №5. – С.3.

Читання курсу забезпечують викладачі: Євстратов Петро Ілліч – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 4 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік у десятому семестрі.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M11

Курс – 5; семестри – 10.

Год. всього – 36; на тиждень – 4 год.; (л).

Кредитів – 1.

Мета курсу:

Компетенції: після вивчення курсу «Інтелектуальна власність» студент повинен:

знати:

вміти:

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

Читання курсу забезпечують викладачі:

Методика викладання та методи навчання: лекції – 4 год. на тиждень, читається один семестр.

Оцінювання: *поточні види контролю:* підсумковий вид контролю: залік в десятому семестрі.

УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИМ ПРОЦЕСОМ У ВНЗ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M12

Курс – 5; семестри – 10.

Год. всього – 54; на тиждень – 6 год.; (л).

Кредитів – 1.

Мета курсу: формування загальних уявлень студентів про становлення та розвиток освітнього менеджменту, розкриття теоретичного підґрунтя управління вищим навчальним закладом, ознайомлення з формами, методами та засобами діяльності сучасного керівника ВНЗ щодо управління навчально-виховним процесом.

Компетенції: після вивчення курсу «Управління навчально-виховним процесом у ВНЗ» студент повинен:

знати: планування, організацію, контроль та аналіз діяльності освітнього закладу;

вміти: обирати творчий підхід до вирішення педагогічних ситуацій, що складаються в процесі управлінської педагогічної діяльності; приймати найоптимальніші рішення відповідно до закономірностей, принципів педагогічного процесу ВНЗ; реалізовувати на практиці сучасні форми, методи, та прийоми управління освітніми процесами.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Теоретичні засади управління

НЕ 1.1. Еволюція управлінської думки. Історіографія менеджменту. Менеджмент як вид діяльності та наука про управління. Передфаза наукового управління. Погляди стародавніх філософів на проблему управління.

НЕ 1.2. Наукові школи та концепції менеджменту. Школа наукового управління. Класична школа (адміністративно-бюрократичного підходу). Неокласична школа (школа людських стосунків). Школа поведінкових наук. Емпірична школа (школа науки управління, кількісна школа, прагматична школа).

НЕ 1.3. Основні ідеї та моделі сучасного менеджменту. Основні теорії менеджменту: міжнародний контекст. Моделі сучасного менеджменту: американська, європейська, японська, арабська. Головні стратегії управління XXI століття.

НЕ 1.4. Наукові основи управління освітою. Підходи до визначення понять: «управління», «керівництво», «менеджмент». Поняття соціального управління. Педагогічне управління та менеджмент. Мета, об'єкт, суб'єкт педагогічного управління. Закони, закономірності, принципи управління освітою. Проблеми управління навчальним закладом. Концептуальний підхід до управління навчальним закладом.

НЕ 1.5. Концепції сучасних підходів до управління освітою. Концепція процесного підходу до управління (поняття функцій управління та управлінського циклу). Концепція системного підходу до управління (начальний заклад як соціально-педагогічна система, вимоги системного підходу до управління навчальним закладом, система управління навчальним закладом, управлінська діяльність як система). Концепція ситуаційного підходу до управління (методика ситуаційного підходу, ситуаційні зміни зовнішнього та внутрішнього середовища).

ЗМ 2. Особливості управління ВНЗ у сучасних умовах

НЕ 2.1. Система управління ВНЗ. Нормативно-правова база управління вищим навчальним закладом: Закон України «Про вищу освіту». Структура управління у ВНЗ (факультет, кафедра). Органи управління у ВНЗ (збори трудового колективу, вчена рада ВНЗ, вчена рада факультету). Органи самоврядування у ВНЗ.

НЕ 2.2. Керівник вищого навчального закладу. Особливості діяльності менеджера, вимоги до сучасного керівника ВНЗ та його професійної підготовки (кваліфікаційні, професійні, соціально-психологічні вимоги). Майстерність керівника ВНЗ. Мистецтво управління. Ефективність та якість управління. Підходи керівника до управління (інтуїтивний, науковий, емпіричний).

НЕ 2.3. Макротехнологія управління вищим навчальним закладом. Управлінський цикл. Функції управління ВНЗ: аналіз, планування, організація, регулювання, контроль.

НЕ 2.4. Методи управління діяльністю ВНЗ. Моделювання методів управління ВНЗ. Методи отримання інформації, необхідної для керівництва ВНЗ. Методи розробки управлінських рішень. Методи доведення управлінських рішень до виконавців. Організаційно-методичні методи управління ВНЗ.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Бесєдін М.О., Нагаєв В.М. Основи менеджменту.- К.: Центр навчальної літератури, 2005.- 496 с.
2. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практикум, - К.: Магнолія плюс - Львів: Новий світ, 2003.- 336 с.
3. Демчук В.С. Основи освітнього менеджменту. - К.: Левіт, 2007. – 263 с.
4. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту,- К.: Академвидав, -2003.— 416 с.
5. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті. - Х.: Видав. група «Основа», 2007. – 448 с.
6. Мартиненко М.М. Основи менеджменту. - К.: Каравела, 2005.- 496 с.
7. Скрипко Т.О., Панда О.О. Менеджмент. -К.: Центр навчальної літератури, 2006.- 176 с.
8. Освітній менеджмент / За ред. Л.Даниленко, Л.Карамушки. - К.: Шкільний світ, 2003.- 400 с.
9. Хміль Ф.І, Основи менеджменту: Підручник.-К.:Академвидав, 2003.- 608с.
10. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом. – К.: Знання, 2006. –365 с.
11. Цехмістрова Г.С., Фоменко Н.А. Управління в освіті та педагогічна діагностика. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 280 с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Федірчик Тетяна Дмитрівна – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 6 год. на тиждень, читається один семестр.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* іспит в десятому семестрі.

ВИЩА ОСВІТА І БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС

Шифр дисципліни 8.010103/01/M13

Курс – 5; **семестри** – 10.

Год. всього – 36; **на тиждень** – 4 год.; (л).

Кредитів – 1.

Мета курсу: ознайомити студентів з основними завданнями, принципами та документами, прийнятими в рамках Болонського процесу, сприяти оволодінню студентами методами та засобами запровадження вимог Болонської декларації у систему вищої освіти України.

Компетенції: після вивчення курсу «Вища освіта і Болонський процес» студент повинен:

знати: поняття «вища освіта», загальні засади формування і функціонування системи вищої освіти та її інститути; хронологію та зміст подій з налагодження співробітництва України і ЄС; зміст основних документів Болонського процесу, механізми адаптації законодавства України до законодавства ЄС; забезпечення участі ЄС у національних дослідницьких програмах, входження освіти і науки України у європейське інформаційне та освітнє поле; основні засади науково-технічного співробітництва України та ЄС; специфіку функціонування системи вищої освіти у країнах Європи і Америки; основні підходи, завдання, принципи та етапи формування Зони європейської вищої освіти; характерні особливості ECTS, базові елементи системи; загальні умови користування ECTS, зобов'язання з боку навчального закладу; структуру кредитів ECTS, їх призначення, зв'язок з академічним навантаженням студента; особливості призначення і присвоєння кредитів ECTS; зміст і призначення шкали оцінювання ECTS; принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України; заходи щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації.

уміти: аналізувати євроінтеграційні процеси України як чинник соціально-економічного розвитку держави; аналізувати роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами; аналізувати сучасні принципи побудови та завдання вищої освіти у розвинених країнах: Великій Британії, Іспанії, Італії, Німеччині, Польщі, Росії, Франції, США, Японії; здійснювати порівняльний аналіз систем вищої освіти у країнах Європи; характеризувати чинники євроінтеграції вищої освіти; аналізувати зміст та послідовність дій для досягнення цілей Болонського процесу; формувати зміст та структуру інформаційного пакету навчального закладу, факультету, навчальної дисципліни, змістового кредиту та ін.; використовувати європейську систему «полегшеної шкали оцінювання» навчальних досягнень студента; визначати сумісність різних систем оцінювання зі шкалою ECTS.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Загальні засади формування зони європейської вищої освіти

НЕ 1.1. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами. Європейський вибір України – невід'ємна складова її подальшого розвитку. Хронологія та коротка характеристика подій з налагодження співробітництва України і ЄС. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС – один із важливих інструментів створення в Україні нової правової системи та громадянського суспільства. Науково-технічне співробітництво України та ЄС. Забезпечення участі ЄС у національних дослідницьких програмах. Входження освіти і науки України у європейське інформаційне та освітнє поле як вагомий чинник економічного, соціального, інтелектуального, інноваційно-технологічного та культурного розвитку.

НЕ 1.2. Системи вищої освіти у країнах Європи і Америки.Формування системи вищої освіти Європейських країн. Сучасні принципи побудови та завдання вищої освіти у розвинених країнах: Великій Британії, Іспанії, Італії, Німеччині, Польщі, Росії, Франції, США, Японії. Вища освіта України. Доступ громадян до освіти. Заклади освіти. Ступеневість освіти. Кваліфікації. Організація навчання, академічний рік і екзамени. Методи і засоби навчання. Навчання студентів-іноземців. Порівняльний аналіз систем вищої освіти у країнах Європи.

НЕ 1.3. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу. Євроінтеграція як соціально-економічний процес. Чинники євроінтеграції вищої освіти. Основні підходи та етапи формування Зони європейської вищої освіти. Хронологія подій Болонського процесу. Залучення європейських держав у Болонський процес. Основні документи Болонського процесу: Спільна декларація про гармонізацію архітектури, європейської системи вищої освіти чотирьох міністрів, що презентують Великобританію, Німеччину, Італію і Францію (Сорбонна, 25 травня 1998 р.); Зона європейської вищої освіти: Спільна заява європейських міністрів освіти (Болонья, 18-19 червня 1999 р.); Формування майбутнього. Конференція європейських вищих навчальних закладів і освітніх організацій (Саламанка, 29-30 березня 2001 р.); До зони європейської вищої освіти: Комюніке зустрічі європейських міністрів, відповідальних за вищу освіту (Прага, 13-19 травня 2001 р.); Створення загальноєвропейського простору вищої освіти: Комюніке Конференції Міністрів, відповідальних за Вищу освіту (Берлін, 19-20 вересня 2003 р.).

НЕ 1.4. Основні завдання, принципи та етапи формування зони європейської вищої освіти. Гармонізація архітектури системи європейської вищої освіти як основне завдання Болонського процесу. Визначальні властивості європейської вищої освіти: якість, конкурентоспроможність вищих навчальних закладів Європи, взаємна довіра держав і вищих навчальних закладів, сумісність структури освіти та кваліфікацій на доступневому і післяступеневому рівнях, мобільність студентів, привабливість освіти.

Основні завдання та принципи створення Зони Європейської вищої освіти (шість цілей Болонського процесу): уведення двоциклового навчання; запровадження кредитної системи; формування системи контролю якості освіти; розширення мобільності студентів і викладачів; забезпечення працевлаштування випускників та привабливості європейської системи освіти.

Подальші дії для досягнення шести цілей Болонського процесу: прийняття системи легкозрозумілих і адекватних ступенів; прийняття системи двоциклової освіти (доступне і післяступеневе навчання); запровадження системи кредитів - системи накопичення кредитів (ECTS) або інших сумісних з нею систем, які здатні забезпечити як диференційно-розрізнявальну, так і функції накопичення; сприяння мобільності студентів і викладачів (усунення перешкод вільному пересуванню студентів і викладачів); забезпечення високоякісних стандартів вищої освіти; сприяння європейському підходу до вищої освіти (запровадження програм, курсів, модулів із "європейським" змістом); навчання протягом усього життя; спільна праця вищих навчальних закладів і студентів як компетентних, активних і конструктивних партнерів у заснуванні та формуванні Зони європейської вищої освіти.

ЗМ 2. Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) у вищій освіті України

НЕ 2.1. Європейська кредитно-трансферна система та система накопичення (ECTS). Характерні особливості ECTS. Базові елементи системи: інформація (стосовно навчальних програм і здобутків студентів), взаємна угода (між закладами-партнерами і студентом), використання кредитів ECTS (визначення навчального навантаження студентів). Основні документи ECTS: інформаційний пакет, навчальний контракт, перелік оцінок дисциплін.

Загальні умови користування ECTS. Зобов'язання з боку навчального закладу.

Кредити ECTS: структура, призначення, зв'язок з академічним навантаженням студента (години занять). Особливості призначення і присвоєння кредитів ECTS.

Координатори ECTS: університетський координатор, факультетський координатор.

Зміст та структура інформаційного пакету навчального закладу, факультету, навчальної дисципліни, змістового кредиту.

Структура курсу з присвоєння ступенів (структурно-логічна схема, навчальний план).
Опис предмета курсу. Опис дисципліни курсу.

Шкала оцінювання ECTS. Європейська система «полегшеної шкали оцінювання» навчальних досягнень студента. Сумісність різних систем оцінювання зі шкалою ECTS.

НЕ 2.2. Принципи, шляхи і засоби адаптації Європейської системи перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України. Стратегічні завдання розвитку освіти України. Узгодження і поєднання національних компонентів вищої освіти різних країн із вимогами Болонського процесу щодо створення Зони європейської вищої освіти.

Тенденції розвитку вищої освіти України на сучасному етапі. Відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав.

Передумови входження вищої освіти України до Болонського процесу: адаптація законодавства, структурні зміни освіти, запровадження у систему вищої освіти Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS), проведення педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III - IV рівнів акредитації.

Основні завдання для створення умов щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у навчальних закладах III - IV рівнів акредитації (розроблення структурно-логічних схем підготовки фахівців за усіма напрямками та спеціальностями; запровадження модульної системи організації навчального процесу, системи тестування та рейтингового оцінювання знань студентів; організація навчального процесу на базі програм навчання, які формуються як набір залікових кредитів; введення граничного терміну навчання за програмою навчання, включаючи граничний термін бюджетного фінансування; створення нового покоління галузевих стандартів вищої освіти; розроблення індивідуальних графіків навчального процесу з урахуванням особливостей кредитно-модульної системи організації навчального процесу; зарахування на навчання до вищого навчального закладу тільки за напрямками підготовки; вдосконалення наявного та створення нового навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення навчання в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу; формування програм навчання усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів на основі освітньо-кваліфікаційних характеристик випускників та освітньо-професійних програм підготовки, які передбачають можливі зміни співвідношення обсягів кредитів освітньої та кваліфікаційної складових підготовки; введення інституту викладачів-кураторів індивідуальних програм навчання).

НЕ 2.3. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП) у ВНЗ України. Основні заходи з підготовки та програма проведення педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації.

Розроблення та експериментальна перевірка технології застосування елементів Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS) в системі вищої освіти України та створення сучасної системи управління якістю освітньої діяльності суб'єктів навчального процесу.

Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах України за кредитно-модульною системою підготовки фахівців. Поняття про кредитно-модульну систему організації навчального процесу як модель організації навчального процесу; заліковий кредит як одиницю виміру навчального навантаження; модуль як задокументовану завершену частину освітньо-професійної програми; змістовий модуль як систему поєднаних навчальних елементів, відповідних певному навчальному об'єктові.

Структура і вимоги до складання основних компонентів КМСОНП: інформаційний пакет; договір про навчання між студентом і вищим навчальним закладом; академічна довідка. Формування та реалізація індивідуального навчального плану студента. Контроль за індивідуальним навчальним планом студента.

Форми організації навчання в умовах КМСОНП. Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП. Контроль успішності студента та шкала оцінювання навчальних досягнень студента. Державна атестація студентів. Нормування навчального навантаження студента і викладача.

Особливості переведення, відрахування, поновлення студентів, переривання їхнього навчання. Стипендіальне забезпечення студентів.

Для вивчення курсу пропонуються наступні **джерела**:

1. Болонський процес: Документи/ Укладачі З.І. Тимошенко, А.М. Греков, Ю.А. Гамон, Ю.І. Полежа. – К.: Вид.-во Європ. ун.-ту, 2004. – 169 с.
2. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник./ За ред. В.Г.Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с.
3. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ Видавництво“Політехніка”, 2003. – 200 с.
4. Іванюк І.В. Оцінювання освітніх проектів та програм. Навч. посіб. – К.: Таксон, 2004. – 208 с. (Вища освіта в сучасному світі).
5. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні: інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
6. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (факти, роздуми, перспективи). – К.: Грамота, 2003. – 216 с.
7. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / Уклад. М.Ф. Степко, Я.Я. Боголюбаш, К.М. Левківський. – К., 2004. – 24 с.
8. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навч. процесу: Довідник для студентів. – К.: «Освіта України», 2005. – 90 с.
9. Мороз І.В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу. – К.: «Освіта України», 2005. – 278 с.
10. Організація навчального процесу у навчальних закладах. / Упоряд. О.В. Ситяшенко. – К.: Задруга, 2004. – 338 с.
11. Основні засади розвитку вищої освіти в контексті Болонського процесу: Документи і матеріали / Упоряд. Степко М.Ф. та ін. – Тернопіль: Вид.-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. – 188 с.
12. Поважнянський Л.Л. Сокол Є.І., Клименко Б.В. Болонський процес: цикли, ступені, кредити. – Харків: НТУ «ХП», 2004. – 144 с.
13. Сікорський П.І. Кредитно-модульна система навчання: Навч. посіб. – К.: Вид.-во Європ. ун.-ту, 2004. – 127 с.
14. Степко М.Ф., Клименко Б.В., Поважнянський П.Л. Болонський процес і навчання впродовж життя. – Харків: НТУ «ХП», 2004. – 112 с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Руснак Іван Степанович – професор.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 4 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, контрольна робота, експрес-опитування, термінологічний диктант; *підсумковий вид контролю:* залік у десятому семестрі.

ОХОРОНА ПРАЦІ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Шифр дисципліни 8.010103/01/M14

Курс – 5; семестри – 10.

Год. всього – 27; на тиждень – 6 год.; (л).

Кредитів – 1.

Мета курсу: формування у студентів знань про стан і проблеми охорони праці в галузі освіти та особливості забезпечення умов середовища задля безпеки професійної діяльності.

Компетенції: після вивчення курсу «Охорона праці в галузі освіти» студент повинен:

знати: складові та основні положення функціонування системи управління охороною праці; шляхи, методи і засоби забезпечення умов професійного середовища щодо безпеки праці згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами.

Вивчення курсу здійснюється за змістовими модулями:

ЗМ 1. Законодавство в галузі охорони праці.

Організація охорони праці в навчально-виховних закладах

НЕ 1.1. Законодавча та нормативна база України про охорону праці. Законодавство про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Час відпочинку працюючих. Охорона праці жінок і молоді.

НЕ 1.2. Організація роботи з охорони праці в системі Міністерства освіти і науки України. Організація роботи з охорони праці управління освіти. Організація роботи з охорони праці в навчально-виховних закладах. Організація служби з охорони праці в навчально-виховних закладах. Розслідування і облік нещасних випадків у навчально-виховних закладах.

НЕ 1.3. Контроль і нагляд за станом охорони праці. Основні види контролю. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Державний нагляд за додержанням законодавчих та інших нормативних актів з охорони праці.

НЕ 1.4. Навчання з питань охорони праці. Вивчення питань охорони праці в закладах освіти. Порядок проведення інструктажів для вихованців, учнів студентів.

НЕ 1.5. Орієнтовний перелік документів з питань охорони праці.

ЗМ 2. Охорона праці під час навчання у загальноосвітніх закладах

НЕ 2.1. Устаткування, утримання та організація навчально-виховного процесу. Основні приміщення. Природне освітлення. Штучне освітлення. Повітряно-тепловий режим. Водопостачання та каналізація. Обладнання основних приміщень. Організація навчально-виховного процесу.

НЕ 2.2. Пожежна безпека. Вимоги пожежної безпеки до закладів освіти України: загальні положення, основні вимоги пожежної безпеки, порядок дій у разі виникнення пожежі.

НЕ 2.3. Загальні положення організації безпеки на спортивних майданчиках та в спортивних залах. Вимоги безпеки й санітарії до місць проведення навчального процесу з фізичного виховання. Додаткові вимоги безпеки під час проведення занять з фізичної культури. Вимоги безпеки під час занять зі спортивних ігор. Відповідальність, обов'язки та права посадових осіб. Лікарський контроль під час проведення навчально-виховного процесу з фізичної культури.

НЕ 2.4. Безпека життєдіяльності під час занять фізичними вправами та при проведенні спортивно-масових заходів в ЗНЗ. Перелік документів з безпеки життєдіяльності у спортивному залі. Правила надання першої допомоги при нещасних випадках: запорошування очей, поранення, вивихи, переломи, кровотеча, втрата свідомості, тепловий та сонячний удар, опік, обмороження, ураження електричним струмом, утоплення. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування. Оптимальні розміри основного інвентарю для учнів різних вікових груп.

Для вивчення курсу пропонуються наступні джерела:

1. Васильчук М.В., Медвідь М.К., Сачов Л.С. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. – К.: «Фенікс», 2000. - 89 с.
2. Волинець Ю.Й., Нижник М.В. методичні рекомендації з питань безпеки життєдіяльності під час занять фізичними вправами при проведенні спортивно-масових заходів в загальноосвітніх навчальних закладах – Харків: СПД ФО Співак Т.К., 2006. – 80 с.

3. Катренко Л.А., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 304 с.

Читання курсу забезпечують викладачі: Гнесь Наталія Олександрівна – доцент.

Методика викладання та методи навчання: лекції – 6 год. на тиждень, читається один семестр. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів використовуються індивідуальні консультації, дискусії.

Оцінювання: *поточні види контролю:* самостійна робота, фронтальне опитування, експрес-опитування, термінологічний диктант, реферування; *підсумковий вид контролю:* іспит у десятому семестрі.